

بازشناسی
شاخص‌های فطری
شهر اسامی

(برپایه رویکردهای نظری استاد شهید مرتضی مطهری)

سرشناسه: جهانبخش، حیدر، ۱۳۴۵ -

عنوان و نام پدیدآور: بازشناسی شاخص‌های فطری شهر اسلامی (برپایه رویکردهای نظری استاد شهید مرتضی مطهری) / حیدر جهانبخش، علی دل‌زنده.

مشخصات نشر: قزوین: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، واحد قزوین، ۱۳۹۶.

موضوعات ظاهری: ۱۰۴ ص.

شابک: ۵-۵۸-۸۷۸۶-۶۰۰-۱۴۰۰۰۹۷۸ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

اددانش: کتاب با حمایت معنوی قطب علمی معماری اسلامی منتشر شده است.

موضوع: شهر - شهر مرتضی، ۱۳۹۸ - ۱۳۵۸ - نقد و تفسیر.

موضوع: Criticism and interpretation. -- 1921-1979 Motehari, Mortaza.

موضوع: شهرسازی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع: City planning -- Religious aspects -- Islam

شناسه افزوده: دل‌زنده، علی، ۱۳۶۷ -

شناسه افزوده: جهاد دانشگاهی، واحد قزوین.

شناسه افزوده: دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشکده معماری و

شهرسازی، قطب علمی معماری اسلامی

شناسه افزوده: Iran University of Science and Technology, Faculty

of Engineering, Architecture and Urbanism. Center of excellence for

Islamic Architecture

رده بندی کنگره: ۲۱۳۹۶ ب ۹ ج ۸۲۲ / BP۲۳۲

رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۴۸۷

شماره کتابشناسی ملی: ۴۸۷۲۵۳۵

بازشناسی شاخص‌های فطری
شهر اسلامی

(برپایه رویکردهای نظری

استاد شهید مرتضی مطهری)

تألیف:

حیدر جهانبخش

علی دل‌زنده

مدیر هنری و طراح جلد:

محمد رازقی

صفحه آرای: مرضیه سیمیری

و مرضیه حمیدی‌زاده

ویراستار ادبی: جابر خرم‌نیا

نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بهاء: ۱۴۰۰۰۰ ریال

انتشارات جهاد دانشگاهی

واحد قزوین

کلیه حقوق محفوظ است

۱۴	فصل اول: معرفی و آغاز روش
۱۶	۱-۱- بیان موضوع، ضرورت‌ها، بیس مسأله
	۲-۱- روش تحقیق و مسیر پژوهش
۲۲	فصل دوم: مروری بر ادبیات موضوع
۴۰	۱-۲- اصول حکمت و جهان بینی اسلامی
	۲-۲- سیمای انسان در حکمت و جهان بینی اسلامی
۵۸	فصل سوم: بازشناسی فطری شهر ربانی
۶۶	۱-۳- گرایش به حقیقت جویی و رسیدن به کمال
۶۹	۲-۳- گرایش به خیر و فضیلت
۷۳	۳-۳- گرایش به جمال و زیبایی
	۴-۳- گرایش به خلاقیت و ابداع
۸۵	فصل چهارم: جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۹۵	فهرست منابع

پیشگفتار

شهر محدوده‌ای مشخص از فعال‌ت‌های پاسخگو به نیازهای انسانی است که متناسب با ویژگی‌ها، تفکرات و رویکردهای او سازمان یافته و در جهت کمال و سعادت وی تحقق می‌یابد. شکل‌گیری شهر را بسته به جهان بینی و بینش انسان است و میزان مطابقت و کیفیت آن به فضای عقلانی و اعتقادی تفکرات انسان باز می‌گردد.

دین اسلام به عنوان یک بینش برخاسته از جهان بینی توحیدی، اصولی را برای زندگی و مشی انسان‌ها در زمین تعریف کرده که هم برگرفته از صفات مطلق الهی است و هم از خواستگاهی فطری، عقلانی و به تبع آن اعتقادی برخوردار است. بینشی که کمال و استعلای انسان را مورد هدف قرار داده و وی را به سوی صفات الهی رهنمون می‌سازد و نیز با ویژگی مشترک تمامی انسان‌ها در ادیان مختلف، در ارتباط است. برپایه این بینش الهی در سازمان بندی شهر،

اصول، مؤلفه‌ها و شاخص‌هایی فطری ارائه می‌گردند که شهری پویا، آرمانی، عقلانی، فعال، کمال یافته و ربانی را مطرح نماید.

ضرورت این تحقیق بر دست‌یابی به اصول مورد نظر دین اسلام از شهر و پاسخگویی به نیازها و خواسته‌های فطری انسان برای رسیدن به کمال و سعادت، در تمام ساحت‌های وجودی است. تحقیق حاضر بر بازشناسی و دسته‌بندی مؤلفه‌ها و شاخص‌های شهر اسلامی متناسب با گرایش‌های فطری مشترک انسانی با رفتار عقلایی، به عنوان ضرورت رسیدن به زندگی ربانی و اصول مؤثر بر ساختار کالبدی اجتماعی شهر، توجه و تأکید دارد.

روش این تحقیق از یک سو توصیفی-تحلیلی است که با تحلیل محتوایی و کالبدی پیشرفته و از ماهیت راهبرد تفسیری برخوردار است. از سوی دیگر با روش استدلال منطقی - تحلیلی به توصیف و ارائه مصادیقی از شهر اسلامی و شاخص‌های سازمان‌بندی شهر ربانی می‌پردازد.

این مقاله داده‌های تحقیق، اصول شهر اسلامی بر مبنای ارزش‌های فطری انسان و تحلیل هست‌ها و باید‌های کالبدی اجتماعی شهر و دسته‌بندی آن‌ها در پنج گرایش فطری تشریح شده است. این گرایش‌ها بنابر نظر استاد شهید مرتضی مطهری در کتاب فطرت شامل حقیقت‌جویی و رسیدن به کمال، خیر و فضیلت، جمال و زیبایی، خلاقیت و ابداع و گرایش به عشق و پرستش هستند. مسأله‌ای نتیجه‌گیری تحقیق در بازشناسی اصول قرار گرفته است.

حیدر بهانی‌بخش

عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور

علی دل‌زنده

پژوهشگر دوره دکتری دانشگاه آزاد اسلامی

عضو جهاد دانشگاهی واحد استان قزوین